

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frc., $\frac{1}{2}$
an 9 frc., $\frac{1}{4}$ an
4 frc. 50 cm.

Foaie apare în fie care
SĂMBĂȚĂ

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.

Anul XIX.

Blaj, 15 Maiu 1909.

Numărul 19.

Intelctuali și caractere.

(Omagiu zilei de 3/15 Maiu).

I. Roșiu.

I.

În anul acesta prăznuim pentru a 61-a oară memorabila zi de 3/15 Maiu. — În clipele acestea de sfântă reculegere gândul ne duce departe înapoi pe spițele istoriei, ne transportă în multe locuri, pe la morminte de cucernică pomenire și după ce ne-am umplut sufletul de durerea și jalea, ce o cântă tremurați plopii și stejarii desamorțiți în farmecul de primăvară dela Tebea până în Blaj — ne lasă srbobiți pe Câmpul libertății.

Multe ar ști să ne povestească acest martor veteran al atâtor vijelii. Dar el tace, căci așa i-a fost zodia: să tacă. Așa a vrut năpasta vremii, ca graiul lui să fie îngropat deodată cu eroii, cari l-au botezat.

Ca un vis frumos de dulce amintire ni-se înalță înaintea ochilor icoana celor 40.000 de țărani senini în straie nouă de sărbătoare, în frunte cu ambii mitropoliți și întreagă elita inteligenței românești, cu sufletul curat înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor: uniți în gânduri și în simțiri. A fost o bărbătească și rară afirmare de sine a unui popor ghemuit și încătușat de multe neajunsuri. Istoricul român, când ajunge cu firul cronologic până la momentele acestea, depune condeiul pe o clipă, întoarce o filă și scrie cu pietate pe cealaltă: 3 Maiu 1848.

Că proprie ce însemnătate hotărâtoare se leagă de ziua aceasta, și ce fel de urmări mai mult ori mai puțin favoritoare, grate ori ingrate își au rădăcina în această răspântie istorică a unei vremi de grea cumpănă ca și cea de acum 61 de ani, — de atunci și până în ziua de azi — e chemarea istoriei să judece; pe noi de data aceasta, aci nu ne privește în specie.

O altă împrejurare ne face să ne oprim în fața acestor momente înălțătoare ale trecutului. Un accent de resemnare ni-se strecoară și involuntar în cuvinte, când stăm să asămănăm zilele noastre cu cele apuse în ceea ce privește manifestarea noastră ca popor întreg și *unitar*. Fără îndoială, nu putem avea cuvinte măgulitoare nici chiar noi înșiși pentru noi în privința aceasta.

Ne-am schimbat mult! Și judecata aceasta, pe care ni-o spune sufletul rănit, nu trebuie de fel aplicată poate la poporul nostru de rând, acest martir vecinic, care în zis-a lui Eminescu, umilit cum e: geme sub povara tuturor palatelor de ghiță câte i-le aruncă în spate capriciile și fariseii lumii; — nu, acest norod pururea gata pentru jertfe nesfârșite, nu e răspunzător pentru manifestarea noastră de azi atât de incoloră și nehotărâtă, ci alte împrejurări fatale.

Gazetăria noastră va tracta și de astădată ca în toți anii, amintirea zilei de 3/15 Maiu; aceleaș simțuri și clipe de însuflețire vor stoarce și acum cuvinte frumoase și pline de duioșie din condeiele scriitorilor, aceleaș lamentări vor da acordul final pentru singuraticile articole ca de obicei; — ba totuș, cu prilejul de acum se va mai adauge și o notă nouă: se va înfieră după vrednicie și fărădelegea cea mai nouă a vrăjmașilor tupilați, se vor pierde între șiruri blasteme pe capul celor ce au prăpădit în mod barbar nu de mult piatra libertății și Crucea — și în sufletele simțitoare se vor ridica din nou valuri inviforate pentru niște momente, precum a fost odinioară. Cu vremea însă valurile astea iarăș se vor liniști și adevărata, dreapta și curata însuflețire va amorți iarăș în gama totulului zilnic. O parte a gazetăriei — cea mai mică și încă conștie de menirea sa — își va

mână resemnată carul de robot mai departe, tocând mereu la urechile surzilor, pe când cealaltă parte — formal decadentă, — își va continua derutările egoiste și veleitățile meschine, isbind cu murdării, sub egi-da unei sfinte lozince în toate părțile, în orice element cinstit, care ar cuteză să strige veto atâtor nesocotințe puerile. Despre o a treia categorie de gazete, pretinse încă de românești, despre pestilența, ce ne vinde deja fațiș credința, obiceiurile, limba și întreg eul nostru național, al cărei eticon e redus prin urmare la zero — ne este mai pe jos de demnitate a grăi.

Așa se trece vremea până la un nou prilej de amintire istorică, care cu farmecul său să poată trezi și înflăcăra inimile pentru fapte și jertfire de sine. La astfel de miserii neiertate se va fi gândit Vlăhuța când a compus fulgerătoarele stihuri muștrătoare: „Așa cuvântul să vi-l pregătiți, ca mii de inimi la un fel să bată, și miilor de veacuri să vorbiți!”

Vorbă să fie: vacilarea aceasta e slăbiciunea noastră, ea arată veddit, cât de puțin serios se gândesc multe capete la noi. Pe lângă a cesteia se mai adauge și nenorocul, că barbații mari, cu conștiința întreagă și cu gravitate în vorbe ne apun pe zi ce merge tot mai mulți, ori se retrag scârbiți de pe arena activității publice; — ne cad deci în dreapta și în stânga cei mai puternici stejari în codrul nostru românesc și ne trezim la urmă cu o rariște de fagi tinerei și neprobați, numai cât un catarg subțire într'o corăbioară legănată, cari nu se vor putea împotrivi indetul furtunelor ce-i așteaptă.

Nimic nu ne îndreptățește mai tare la asemănarea aceasta, decât chiar gradul rușinos de inferior, la care a scăzut în mare parte nivelul moral al gazetăriei noastre, emina-mente a acelei tagme de gazete,

cari cu alure profetice, au pretenția de a conduce chiar destinele nenorocitului nostru neam ardelenesc. „Sunt momente, când un popor are bătrâni prea bătrâni și tineri prea tineri. Și atunci e rău de tot!“ Așa se tânguește unul din cei mai mari cugetători ai noștri de azi!

Ce ne lipsește deci nouă? Ne lipsește mai multă forță morală, care să ne apropie unii de alții; mai multă conștiință dreaptă și mai puțină declamare; mai multă gaze-tărie superioară, ridicată deasupra micilor miserii și terfeliri zilnice, o gazetărie, ori să zicem așa: o presă cinstită și serioasă și mai puțină demagogie vagă; mai multă alipire de curatele și înțeleptele obiceiuri părintești și mai puțină îngâmfare; mai multă pietate față de unicii noștri factori culturali, față de biserică și școală și mai puțină patimă oarbă în vorbe și în consfătuiri; mai mult simț de pudoare și mai puțină obrăznicie păcătoasă; mai mult respect față de vredniciile celor vrednici și mai puțin spirit de contrabandă și de clică; mai multă obiectivitate și mai puțină încredere prea mare și laudăroșie deșartă: mai mult simț de omenie! Cu un cuvânt avem lipsă, mai mare lipsă decât ori când altădată de caractere și anume de caractere conducătoare. Ne trebuie o pătură onestă și în prima linie de o su-

creștință pătrunsă de cu vreme de simțul unei conștiințe și cinstite activități viitoare în societate fie pe orice țărâm și în orice modru.

Caracterul ce-i drept se desăvârșește și oțelește în toiul vieții, după zisa neamțului: „In den Wirren des Lebens“ — nu se poate însă contesta nici aceea, că bazele caracterului se cimentează deja în vrâsta de fecior, ori să aplicăm caz concret: la studenți — viitorii conducători — cu deosebire în decursul studiilor superioare, în facultățile academice și universitare, căci proprie aci se pregătește tinerul pentru viață.

Școalele medii nu dau îndrumări pentru viață și foarte rău fac; — nu trag destule consecințe practice, nici acolo, unde ar putea, și nu arareori trimit în lume tineri lipsiți de cele mai elementare cunoștințe practice, pe cari le reclama viața largă, liberă îndată ce pășesc în ea. Deci chiar din pricina, că școala medie — cu puține excepțiuni onorabile — neglijă acest postulat al vieții, iar cea superioară — academiile și universitățile — încă nu-l suplinesc pe motivul, că terenul vast al singuraticelor științe, nu îngăduie vreme, ca paralel cu știința să îndeplinească și o pedagogie formală prin creștere de indivizi întregi erudiți-morali și statornici pentru viață — *aceasta*,

poate cea mai grea problemă, rămâne pe deplin o sarcină privată pe seama fiecărui tiner.

E întrebare deci, că poate-se oare crește și formă pe cale privată, un caracter bărbătesc și constant în acești tineri leviți ai vieții, și dacă se poate, atunci în ce chip, cu ce fel de mijloace?

La această întrebare a răspuns psihologul francez Jules Payot, care în cartea sa „Educația Voinței“ ne dă un frumos mănunchiu de psihologie experimentală.

Nu va strică deci să fixăm și noi aci niște idei răslețe din ea, fiindcă ea tractează educarea voinței într'un sistem de tot original, aplicând mereu consecințele, în specie pentru viața practică a muncitorilor intelectuali între 18 și 25—30 ani.

○ scrântitură. Bătrânul preot din Abásfalva, Ștefan Boer, se vede că nu are lucru destul în slujba sa de păstor alor 24 comune, are vreme și pen ru politică. În o foaie ungurească face pe popa, românesc, care în țara aceasta se simte ca în Eldorado, și lovește cu piciorul în deputații noștri. Noi nu-l socotim în stare să scrie dânsul scrisoarea aceea, credem mai bucuroși, că dânsul a iscălit-o numai. Săcui de baștină, care nici când nu a trăit viață românească, bătrânul nu ne cunoaște sufletul și nu ne simte inima, nu are deci voie să vorbească în numele Românilor. Tocmai de aceea ni-se pare că s'a făcut o greșală când s'a dat atențiune neînsemnatei scrisori a unui preot sătesc... cu școală puțină.

F O I Ț Ă.

Dela Calafat.

*Bătrâna Dunăre rostogolește
In falnici valuri fala Romei vechi;
Lasăți-mi moștenirea, ce va crește
In sinul duor țări de veci părechi.*

*Fantastică se aruncă fără frică
Cu râs ironic trece pe dușmani,
Fugarele ei unde își despică
In murmur murmurându-și greii ani*

*Vidin, a Musulmanilor trufașă
Cetate, odihnindu-se pe mal,
Incinsă'n siduri ca un prunc în fașă
Își culcă umbra peste al apei val.*

*In fâșii de aur razele murinde
Pe sid se strecură din asfîntit:
In vâl focos de purpur îl cuprinde,
Apoi al sării umbre îl înghit.*

*Deasupra somnul fâlfâie a lene,
Și Musulmanii viselor dedași,
Imbată'n fericire a lor gene,
Mitând de vulturii dela Carpași.*

*Dar Leul României stă la pândă
De-o mie de voinici încurajat,*

*L'ai săi se'ntoarce grabnic — le comandă
Și bomba a sburat din Calafat.*

*Lovind în fortăreața otomană
Din pacinicile vise o trezi;
Stărnită'n vizunia hoțomană
Răspuns în mii de focuri pregăti.*

*Fierbea în vâna lor un negru sânge,
Ca tigri cruzi se repeziau la tun;
Svârlind obuzul cel dintâi — se frânge
Sub ochii Soveranului prea bun.*

*In baterie bomba se desface,
Scofând chipiul cu ironic râs;
„Ah, asta-i muzica ce-mi place,
Al României Leu viteaz a zis.*

*Și-un ura izbucni din regimente
De clocotea pământul sub picior,
Al Țării imn sbură din instrumente
Spre al Turcului Vidin pizmuitor.*

*Așa au rdspons la brava salutare,
Iar peste taberi falnic adia
A vremilor de măreții suflare,
De care odată Țara se făleă.*

Petru Neagu.

D I N T R E C U T.

*Când luna ieșiă revărsând
Yăpaie de lumină,
Eu singur ședeam ascultând
Sub pomii din grădină*

*O pasere'n umbre de soc
Yeniă în sări senine,
Să-mi cânte o zi de noroc,
Dureră să-mi aline.*

*Să-mi fi cântat cât de mult
Aș fi rămas o noapte,
Sub umbra de pomi se ascult
Plăcutele-i șoapte....*

*Dar ah, deodată a zburat
Mici astăzi numai vine;
Norocul de atunci m-a lăsat
Cu zilele-i senine.*

P. Neagu.

Putin mai târziu vom da o schiță biografică a decedatului poet Petru Neagu, ale cărui poezii se publică pentru prima oară în »Unirea.«

Când dă primăvara, se arată și uscăturile.

Iar foaia unguerească, care se îmbie de tutor pentru ambele biserici românești, când i-se dă numai prilej, și-a uitat, ori poate nu știe vorba românească: satul arde, baba se pieptenă.

REVISTE.

Budapesta. Monarhul, după o petrecere de 8 zile în capitala țării, s'a reînapoiat la Viena să întâmpine pe împăratul Germaniei.

Ancheta regală deocamdată s'a închiat fără rezultat real pentru coaliție. Maiestatea Sa a spus lui Werkerle, că hotărârea asupra situației o ține în suspens.

Această situație nesigură a adus coaliția și cu deosebire pe 48-iști într'o stare de-o colosală agitație. Aranjează o mulțime de ședințe, când mai sgomotoase când mai liniștite, toate cu scopul vădit de a influența asupra bărbaților conducători. Eroii acestor adunări sunt Justh și Batthyányi, cari cer nesmintit banca autonomă, cu toate că știu cu siguritate, că nu li-se va da. Kossuth a și chemat la sine pe Justh și l-a făcut atent să încete cu astfel de ședințe sgomotoase, că strică mult partidului său.

Cu siguritate nu știe nime hotărârea ce o va aduce Monarhul; să crede însă, că va sili coaliția să-și recupe locul și se ducă la bun sfârșit ceea ce a promis.

Viena. Orașul acesta împărătesc e în fierbere. Se pregătește să primească cu toată pompa pe împăratul Germaniei, care mai în zilele trecute pe când amenința războiul, s'a alipit așa de hotărât de Austria, spunând, că o va apăra cu toată puterea armată ce o are. Iar vienezii, în semn de mulțumită, vreau să-i facă o primire cât se poate de împărătească.

Constantinopol. Luni s'a îndeplinit, cu mare solemnitate și între bubuituri de tunuri, ceremonia investirii noului sultan cu insigniile puterii și cu sabia primului Calif Omar. În vreme ce noul sultan își serbează între ovații suirea sa pe tron, din Albania vin vești de revoaltă. Asemenea în Asia încă se mișcă reacționarii — și e teamă, că vor lua dimensiuni tot mai mari.

CORESPONDINTE.

Scrisoare din București.

(Două Uniri, una hultă alta sărbătorită. — Diferința între morala iezuită și ortodoxă. — Alegerea de Metropoliți și Episcopi. — Apus de soare).

București, 6 Maiu 1909.

Intre multele societăți, cu diverse numiri și scopuri ce avem aici în București, este și una, de vre-o 4—5 ani înființată și botezată „Societatea femeilor române” carea însă, să deosebește de alte asemenea societăți, tot de ale femeilor române, prin faptul, că această societate, este mai mult o societate pentru aristocratele noastre, și intrarea la conferințele ținute la această societate, se plătește, și conferințele se numesc „conferințe academice.” cari se țin aproape numai de profesori universitari, sau și de alți profesori și cărturari români, cunoscuți mai mult sau mai puțin publicului ascultător....

Ca totdeauna însă, între acești conferențieri, să le zicem „de elită” se strecoară și câte o mediocritate care grație ori unei pozițiuni ce ocupă, ori unui titlu norocos, e primit să țină conferințe, bineînțeles, conferințe tot așa de mediocre ca și ei, și cu cari chiar se pot compromite înaintea auditoriului, între cari pot fi unii mai culți sau mai cunoscuți ai subiectelor tratate, decât ei; căci ce spun, ce conferințe țin ei? ceva nou? ceva documente descoperite de ei, cu cari să răstoarne o erezie în științe, în istorie etc.? nimica, dar bat apa în piuă cu lucruri cunoscute de orice cărturar, care a trecut 4, 5, 6 clase de liceu, și dacă firește, acești cărturari, au avut norocul să asculte un profesor de bună credință, imparțial și fără „habotnicie” când este vorba mai ales, de religie și istorie bisericească....

Intre acești conferențieri sunt doi preoți, altcum poate, că nici nu prea eră locul ca să vorbească niște laici de dogme și istorie religioasă; doi preoți cam de mâna a treia, a patra între cei de aici, căci adevărații preoți culți tac, sau dacă vorbesc și propovăduiesc, atunci nu vorbesc din fanatism religios sau habotnicie moștenită, ci analizează și explică faptele cum s'au petrecut, și dacă acelea fapte au avut înfrăurire folositoare omenirii întregi, sau parțial neamului pe cari îl privesc acestea fapte.

Acești doi preoți sunt: părintele Arhiepiscop Nifon Vicarul Metropolei și preotul Gibescu. Cel dintâi, între conferințele sale 4, compilate de ici de colea și broșate împreună în 1905, și dedicate cu multă smerenie și slugărnice, ce nu se prea potrivește cu demnitatea unui arhiepiscop, unei doamne din societatea înaltă și căreia îi pune și portretul pe prima pagină, este una intitulată „Intemeierea Metropoliilor și Episcopioilor în țările române.”

Nu s'a ținut însă obiectiv în desvoltarea conferinței după titlu ce i-a dat, ci a discutat și criticat actul Unirii Românilor ardeleni cu biserica Romei, așa, că partea principală a conferinței S. Sale, eră această unire, carea firește, după S. Sa, a fost o pacoste peste Români. — Nu este locul aci într'o corespondință de ocazie, ce aș dori să o fac cât mai scurtă, ca să răspund părintelui Nifon cât e de greșit în concluziunile sale, și apoi S. Sa n-a spus absolut nimic nou, ci a luat, a compilat și reeditat ce au scris alții

mai de mult și cu mult mai învățați și mai competenți decât S. Sa. Vrea însă S. Sa cu tot deadinsul să strivească faptul Unirii Românilor cu Roma și cu mărturisirea chiar, a unor scriitori uniți, cari ar fi regretat-o, fără ca S. Sa să cerceteze cauza și înțelesul acestui regret, dacă regret a fost?

S. Sa sfârșind conferința cu câteva fraze înflorite și banale, preamărind roadele credinței ortodoxe zice „dacă moșii și strămoșii noștri și-ar fi plecat urechia la șoaptele și momelile misionarilor și-ar fi părăsit religia ortodoxă, de mult poate ne-am fi pierdut naționalitatea.” Am subliniat pe „poate” căci acest poate, ne putea duce și la alt rezultat, și anume, că dacă moșii și strămoșii noștri s-ar fi reunit cu toții cu Biserica Romei, azi nu poate, dar cu siguranță, am fi un Regat sau chiar un Imperiu român mărișor la Dunăre și Carpați, așa cum ni-l croise străbunii noștri (nu ortodoxi ci păgâni) cari l-au cucerit acum 18 seculi.... Da, părinte Nifone, și aceasta o spun oameni mari, și sunt și ortodoxi luminați, cari spun, că nu Unirea cu Roma a celor din Ardeal a periclitat naționalitatea română, ci din contră, ortodoxia ne-a oprit aspirațiunile noastre naționale, și a servit coadă de topor în Bucovina, Basarabia, Macedonia etc. de a ne rutenisa, rusifica și greciza neamul nostru! (Dovadă scandalul dela Cernăuți).

Dar se trec la părintele Gibescu, care conform programului stabilit a ținut și S. Sa două conferințe cu titlu „Unirea cu Roma” și „Diferința între morala iezuitică și ortodoxă.” În cea dintâi, a copiat aproape pe Nifon, iar în a doua, după o introducere cu explicarea cam încălțită a moralei filozofice și a celei creștine, conchide, că morala ortodoxă e cea mai bună și mai curată, pe când morala catolică iezuită nu propovăduiește adevărata învățătură și voința lui Dumnezeu¹⁾. Apoi amintește de indulgențe, purgator și inchizițiunile de odinioară ale Iezuiților, dar de inchizițiunile actuale ale fariseilor din Fanar și Macedonia, nu vorbește nimica firește, căci zice ca și părintele Nifon, că numai din Roma catolică a venit răul și întunecul peste Români și din Fanarul ortodox ca și din Rusia pravoslavnică numai lumina și apărarea graiului și neamului românesc!

Părintele Gibescu însă, poate din eroare, s'a contrazis când într'un moment a întors foaia începând să laude altcum pe Iezuiți, spunând că sunt oameni culți cari au făcut și mult bine omenirii prin instrucția lor. Auditori erau 16 dame și 12 domni la prima conferință, și ceva mai puțini la a doua.

Noi avem un proverb care spune că nu este „nici o pădure fără uscături” așa și nici o societate fără răii săi. Prin urmare, vor fi avut și iezuiții de odinioară păcatele și fanatismul lor; dar în acele vremuri când toate popoarele erau mai sălbatice, este mai scuzabil despotismul și mai ales, că lupta aceasta de fanatism religios nu se dă atunci pe terenul naționalismului, ci al unei religii comune și singura mântuitoare după credința acelor de atunci numească-să ei iezuiți sau farisei; pe când azi din contră, fanatismul religios e pe al doilea plan și co-

¹⁾ Și cu toate acestea chiar P. S. Nifon a plagiat pagini întregi din un manual de morală, publicat de un jesuit. Cum se potrivește acestea? Red. Unirei.

religionarii noștri de azi: Ruteni, Ruși, Greci, Sârbi, ne perzută nu din cauza religiei ce o avem comună cu ei ci în baza acestei comunități religioase, ne cer distrugerea limbii românești ca să nu mai existăm ca Români între ei, căci orice ortodox în Bucovina trebuie să fie Rutean, în Basarabia Rus și mai ales în Macedonia să fie Grec.

Asta o cere Ortodoxia cu papa ei din Fanar și pravoslavia cu Papa ei dela „Neva” cum îi zicea Hajdău, țarului Rusiei, care este și papă totdeauna peste pravoslavnicii din Rusia... Pe când Papa dela Roma nu cere nici unei națiuni care este catolică să-și părăsească limba și naționalitatea ei, căci nemții a căror religione de stat nu e cea catolică apoi și englezii, croații, slavonii, albanezii, polonezii și românii uniți din Ardeal și toate alte națiuni din toată lumea, cari mărturisesc credința catolică, nu sunt siliți sau tentați măcar ca să-și părăsească limba primind pe cea a papei dela Roma, căci se știe, că în Roma pe scaunul sf. Petru ajunge orice fiu mai de seamă al bisericii catolice fie el italian, francez, german, englez etc. deci fără deosebire de naționalitate, pe când pe scaunul Fanarului și al Petersburgului nu este loc decât pentru Greci pe primul, și Ruși pe al doilea. Prin urmare onorabili părinți, abuzati cu păcat când spuneți, că biserica ortodoxă e cea mai tolerantă biserică...

Imi aduc aminte din anul trecut de sărbătoarea dela Joia verde a catolicilor din București când au făcut o procesiune din catedrală până în curtea Seminarului, și cu care ocaziune s'au făcut decorațiuni cu inscripțiuni; ei bine, cine i-ar fi putut opri pe catolicii noștri ca acelea inscripțiuni să le facă în limba franceză, italiană, germană și chiar maghiară, căci acestea națiuni sunt poporeni catedralei? Nimenea! Și cu toate acestea acelea inscripțiuni au fost făcute în limba românească și latinească, adecă tot limba noastră.

Afară de acestea condescendență ce ne arată țării și limbii noastre, superiorii ecleziei catolice din țară, ne oferă catedrala de servim liturghie în ea și predice în limba română; chiar de sf. Paști ni-s'a pus la dispoziția Românilor uniți, capela din palatul Arhiepiscopal și unde mitropolitul a luat parte ziua și noaptea la serviciul divin și predicile românești, încunjurând împreună cu credincioșii biserica la înmormântarea Domnului Nostru Isus Hristos...

(Va urma).

Conferență preoțască în Berzova*).

Zina de 28 Martie a fost pentru credincioșii gr.-cat. din Berzova o zi de bucurie o zi de fericire, care va rămâne neștearsă din inima lor, fiind în ziua aceasta prima conferență preoțască în aceasta comună mesteacă după religie.

Poporul așteptă cu nerăbdare ziua aceasta atât de însemnată pentru el, când va vedea adunați la oaltă mai mulți preoți uniți, dorința lui a fost implinită căci încă în 27 Martie au sosit în Berzova toți preoții alor două districte protopopești în frunte cu protopopii Șiriei și Borossebeșului.

Preoții nu au luat în considerare nici depărtare nici spese, ei cu toții mânați de dorul și râvna pentru vestirea cuvântului lui Dumnezeu, au alergat ca să împlinească datorința sfântă ce o are fiecare serv alui Dumnezeu.

Sâmbătă s'a ținut conferența în care s'a citit o dizertație — de către scriitorul acestor șire — despre chemarea preotului român, apoi s'au discutat deosebite chestii ce ating atât biserica cât și școala noastră. — Duminecă dimineața tot poporul unit din Berzova dela mic până la mare, îmbrăcați în haine de sărbători, cu fețele cuprinse de o indestulire fericită s'a adunat în capela gr.-cat. — lipsind biserica — în câteva minute capela a fost plină de popor, așa încât ne mai încăpând, au fost siliți să steie în curte. La 6 oare dimineața s'a început mărturisirea, după ce înainte s'au mărturisit toți preoții ceea ce a făcut o impresie foarte bună asupra poporului, aceasta a fost ca un îndemn, căci s'au mărturisit un număr considerabil dintre popor. după mărturisire s'a început Utrenia la care au servit toți preoții.

După Evanghelia utreniei M. On. Dn *Vasilie Plaștiu* rosteste o predică despre sfânta Mărturisire, spusă cu multă precizie în grain dulce poporal, poporul ascultă cu atențiunea încordată frumoasele învățături creștinești și însemnătatea șintelor taine ale penitenței.

La sfânta Liturghie după Evanghelia vorbește Prea On. Dn protopop de Șiria despre sfânta Cuminecătură, caracteristica vorbirii Lui e o naturalitate perfectă, nimic sforțat, toate cuvintele spusă blând și așezat, o limbă pricepută de toți, cuvintele ies din convingere și inimă, tot ce simțeste inima Lui bucurie sau durere, aceea o varsă și în inimile ascultătorilor, lacrimi a stors din ochii

*) Întârziată din lipsa de spaț.

credincioșilor, lacrimi cari au udat sămânța aruncată în pământ bun făcând roduri înzăcite.

După cântarea „Să se umple gurile noastre...” a vorbit Prea On. Dn *Demetriu Nistor* protopopul Borossebeșului paroh în Bogsig despre biserica catolică o temă foarte bine aleasă, prin ce să întărește dragostea și alipirea față de biserica unită în părțile acestea expusă.

Preaon D. protopop e dăruit dela Dumnezeu cu voce oratorică excelentă, care pătrunde inima și sufletul omului, o voce sonoră și clară, Predica Dnui protopop a stârnit o însuflețire sfântă în popor, simțiai o fericire, văzând cum ochii sutelor de oameni scilpeau de o mândrie sfântă auzind trecutul cu luptele și învingerile glorioase ale sfântei noastre biserici.

Sf. liturghie s'a finit abia la 1 oară d. a. cea mai mare parte a poporului însă nu s'a dus acasă, ci a rămas în capela așteptând vecernia, după ce li-s'a dat de știre, că și la vecernie va fi predică.

La 3 oare s'a început vecernia servind toți preoții, după prohimen predică părintele *George Voștinar*, preotul Felmeneșului despre secta numită „Pocăism.” Tema aceasta încă a fost cât de bine aleasă și actuală, începând și în părțile acestea a se lăți aceasta boală periculoasă pentru credința noastră.

Părintele Voștinar cu argumente de toți înțelese a doborât toate învățăturile false ale acestor stricători de pace și liniște sufletească a bietului popor.

Astfel s'a finit aceasta conferență, care a cauzat multă mângâiere și fericire sufletească poporului unit, și când aduc mulțumită lui Dumnezeu și fraților preoți în numele poporului meu, pentru zelul și dragostea adevărată cu care și-au așezat datorința lor sfântă de păstori, nu pot, ca se nu mai amintesc câteva lucruri.

Parohia gr.-cat. de Berzova s'a înființat în anul 1871, fiind la început numai câteva familii, astăzi însă numeră 600 suflete, dăruindu-le bunul Dumnezeu totdeauna preoți harnici și conști de chemarea lor, cari neobosit au luptat pentru lățirea scumpei noastre religii, și pentru binele poporului.

Astăzi poporul unit e un popor fanatic în ale credinței, e sărac dar iubitor de biserică și preot, astăzi aceasta parohie e adusă în ordine, căci bunul Arhieriu Pavel cu contribuția poporului a ridicat o școală și casă parohială grandioasă. O singură și cea mai mare dorință a poporului e zidirea unei biserici, care însă din îndurarea Prea Șinției Sale Episcopului *Demetriu Radu*, se va zidi, făcând deplină fericirea acestui po-

Beți numai apă minerală ungară!

Societate pe acții pentru
comunicație și export de
ape minerale ungare. Bu-
dapesta, V., *Báthory 5.*

Vânzarea exclusiv a următoarelor ape minerale:

Apă de Borszék fântâna principală
contra podagrei
> > Borszék fântâna Kossuth
> > Borszék fântâna Boldizsár
> > Bodok Matild
> > Baross
> > Borhegy

Apă de Boholt
> > Vâlcele (Előpaták)
> > F.-Rákos Mária
> > Fehérkö
> > Gloria
> > Horgász—Hankó

Apă de Kászón-Jakabfalva
> > Kászón fântâna
principală (Salu-
taris conține iod
și litium.
> > Répát
> > Székely-Selters
> > Stoiceni (Stojkai)

Prețul unei litre de apă pe lângă schimbarea sticlei.

Întrebă-ți numai medicul și vei
ști, că puterea vindecătoare a

apei minerale naturală

și gustul ei plăcut nu se poate
asemăna cu apele minerale artificiale.

Cu apele noastre minerale ungare mai toate apele minerale străine se pot supleni.

por, devenind prima parohie în extremul diecezei de Oradea.

Uimire a cuprins pe toți preoții auzind executate cu o precizie perfectă cântările bisericesti de corul plugarilor gr.-cat. din Berzova, îți crește inima când lângă un tiner plin de viață, vezi cântând un bătrân cu plete cărunte, conduși de un plugar, care e măiestru în conducerea corului.

Deie bunul Dumnezeu, ca acest popor credincios se poată lauda pe Dumnezeu în un lăcaș, care să-i poată cuprinde pe toți, deie bunul Dumnezeu, ca se străluce crucea sfântă pe turnul bisericii unite din Berzova, vestind în depărtări credința noastră catolică.

În zilele acestea de grea încercare ne-a mai rămas biserica unde putem vesti în tihnă cuvântul lui Dumnezeu poporului, care ascultă glasul păstorului său mai ușurându-i-se și îndulcindu-i-se amarul vieții lui îndurerate.

Am mai rămas noi preoții prietini adevărați ai poporului, cari suntem vecinic în mijlocul lui, îi cunoaștem toate năcazurile și vițiile, să-i grăim totdeauna la inimă, blând ca și părinții lui buni, povățuindu-l spre cele bune și folositoare.

E grea munca noastră, căci am rămas singuri în luptă izolați și nebăgați în samă, ori unde mergi pretutindenea priviri dușmănoase și vorbe vătămătoare la adresa noastră, un indiferentism cras a cuprins inteligența noastră față de religie, tot ce e rău și rafinat la străini începe să se strecoare și în inima ei. Nimenea nu ne dă mână de ajutor, nimenea nu ne încurajază cel puțin iubindu-ne și dându-ne cinstea cuvenită, dar toți așteaptă mântuirea poporului nostru prin preot.

Lupte avem și încă mari și am rămas singuri, tocmai pentru aceea puterea noastră să fie dragostea dintre noi căci din asta vor vedea străinii, că suntem învățecii lui Hristos, să ne credem unul în celalalt, să nu fie discordie și ură între noi, în inima noastră să ardă focul dragostei față de slujba cea grea ce am luat-o pe umerii noștri, să fim servi credincioși ai Stăpânului ceresc, să nu ne retragem ca niște lași ei să luptăm cu hotărâre ca frați adevărați, având unul fieștecare aceiaș sarcină și acelaș scop: mântuirea poporului nostru român.

Berzova, la 15 Aprilie 1909.

Iuliu Tatar,
preot gr.-cat.

Dela „Asociațiune.”

Nr. 598/1909.

Premii pentru instruirea analfabeților.

Comitetul central al Asociațiunii în ședința sa ținută la 16 Octomvrie 1908 (Deciz. Nr. 252 p. d) a decis să împartă *cinci premii de câte 50 coroane* acelor învățători și preoți, cari vor dovedi prin directorii și comitetele cercuale ale despărțămintelor Asociațiunii, că au instruit în cetit și scris mai mulți analfabeți în cursul iernii trecute.

Invităm deci pe toți aceia, cari doresc să fie împărtașiți de aceste premii să înainteze comitetului central petițiile cu dovezile necesare până la 1 Iunie st. n. a. c.

Petițiile, cari nu vor fi recomandate de directorii despărțămintelor și de comitetele cercuale, nu vor fi luate în considerare.

Sibiu, 10 Maiu 1909.

Suluțu,
prezident.

Acei cari sunt în restanță cu abonamentul de pe anul trecut, cum și cei în restanță de pe mai mulți ani de mai înainte, sunt rugați respectuos, să binevoiască a-și achita datoria.

Prețul de abonament rămâne tot cel de până aci, care este indicat în fruntea foii.

Administrațiunea.

Noutăți.

Pro Calabria. Preaveneratul Ordinariat arhiepiscopesc din Blaj a spedit Sf. Sale Pontificelui 638484 cor. colectați pentru nenorocirii din Calabria dela credincioșii români din Arhidieceză.

Spicuri. „Drapelul” scrie: „Papa căpătă un automobil dela un milionar american. Honvezime nu-i trebuie?” Aflăm, că Sfinția Sa cetind această notiță în „Drapelul” a rămas foarte amărât.

Hymen. Ioan Victor Vancea și Cornelia Irina Deac își vor serba Duminecă la 16 Maiu n. cununia lor în biserica catedrală din Blaj. Trimitem mirilor cele mai călduroase urări de fericire.

La temniță. Dna Anuța Dr. Vlad a fost provocată, ca pe 1 Iunie n. să se prezinte la Vaț spre ași implini osânda de 1 lună de zile pentru agitație. — Păr. Romul S. Orbeanu din Iclânză, a fost osândit la

5 zile arest și 20 cor. amendă, fiindcă a fost părât de dascălul Valer Boer, că l-a oprit să învețe pe băieți doine maghiare. Tribunalul l-a găsit vinovat pentru ațâțare. — Ziarele noastre continuă să fie mereu improvesuate.

Mulțumită. Cu ocaziunea căsătoriei Dșoarei Eugenia Ilieș, cu Dl Ilariu Moldovan s'a colectat la masă suma de 11 cor., care s'a dat fondului pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor de meseriași. Dorim tinerei părechi, multă fericire.

Biblioteca parohială. Zelosul preot Moise Brumboiu din Tohanul-vechiu a înființat o bibliotecă parohială din resturile unei biblioteci a tinerimii și din colecta, pe care a pus-o gratuit la dispoziția credincioșilor săi. Biblioteca constă din 167 cărți bine alese și potrivite. Se augmentează din banii bisericii. Pilda părintelui Brumboiu ar putea fi imitată și în alte comune mai mari.

Primirea de elevi în școala c. și r. de cadeți. Pe anul prim a școalei c. și r. de cadeți (infanterie) din Sibiu, să primese cu începerea anului școlar 1909/1910 (mijlocul lui Septemvrie) aproximativ 30—35 tineri fizicește apți cari cu 1 Septemvrie anul c. au implinit etatea de 14 ani, dar nu au trecut peste etatea de 17 ani, simțesc în dâșii aplicare pentru chemarea militară, și au obsolvat cu succes cel puțin suficient patru clase civile sau patru clase dela o școală medie. Condițiunile de primire cari totodată cuprind și forma rugării să pot căpătă pe lângă trimiterea anticipativă de 45 fil. la școala de cadeți. Petițiunile de primire pentru locuri de plătit sunt a să înainte la comanda școalei, imediat după primirea testimonului dela finea anului școlar curent, dar cel mult până în 12 Iulie st. n. Dacă petentul are să mai facă vre-un examen de amendare atunci trebuie să trimită un atestat interimar. Cererile necomplete, care să înaintează tocmai la terminul ultim, adică 12 Iulie n. nu mai pot fi luate în considerațiune. E de observat, că cereri care intenționează obținerea unui loc de tot gratuit, fondat din partea statului, sunt a se înainta necondiționat la ministerul r. ungheresc de Honvezi pentru apărarea țării, până la terminul hotărât, publicat în foaia oficioasă „Rendeleti Közlöny.”

Necrolog. † Ioan Popoviciu, preot iubilar protopop onorar, paroh de Csegöld, în-tâmplată în 10 l. c. la 12 oare a. m., după un morb scurt provăzut cu Sf. Tame, și-a dat nobilul său suflet în al 75-lea an al vieții și al 51-lea an al preoției.

— † Justina Petrovay, din Poieni, a repausat în 26 Aprilie n. după un morb îndelungat, în etate de 21 ani, provăzută fiind cu sfințele sacramente ale muribunzilor.

Odihnească în pace!

La **LIBRĂRIA SEMIN.** să află de vânzare toate modelele de cereri pentru întregirea salariului și a cuincuenalelor din partea statului, pe cum și tipăriturile de lipsă pentru tot felul de documente cari trebuie alăturate la aceste cereri. Toate acestea costă 1 cor. + 20 fil. porto.

Sirolin

produce poftă de mâncare îngrășă, oprește tusa, regulează secrețiunea, și oprește asudarea peste noapte.

Se recomandă zilnic de medici și profesori contra officei, guturaiului, tusei măgăresti, scrofulei și influenței

Fiindcă sunt imitațiuni fără preț se ceri totdeauna pachetare originală de „Roche”.

F. Hoffmann-La Roche et Cie,
Basel (Helveția).

„Roche”

La ordin medical îl primești din ori ce farmacie. — Prețul unei sticle 4. — cor. —

(4) 15—85

Partea literară.

JURĂMÂNTUL.

În casa lui Miron Precup apasă o liniște grea, ca după o nenorocire mare. Miron șede pe lavița dela fereastră, și privește cu mare luare aminte prin ochiul de sticlă, privește în curte ca și când acum ar vedea-o mai întâi. Femeia, cu coatele pe masă, cu obraji înmormântați în palme, pare înfământă, iar fata, Firuța șede pe vatră și cu un gătej trage linii prin cenușe. Și în casă de jumătate e întunec, și întunecul acela îl umplea ceva pustiu și rece.

În toată dupăamiaza aceea de Duminecă Miron Precup a răcnit la femei, a izbit scaunele prin casă injurând și abia cătră sară a cutezat să spună vorba cea mare. Când a văzut că nici cum nu poate isprăvi cu femeile s'a pus în genunchi înaintea icoanei lui Hristos, și-a ridicat dreapta și a zis: „Cel dintâi trăznet ce a cădea să mi-l trimită Dumnezeu în creștet dacă-mi voi da fata după Nonu.“ Cuvintele răsunară uscate, ca într'un pustiu, și când se ridică Miron femeile amuțiseră la locul lor.

El s'a liniștit acum deodată. Eră atât de liniștit după jurământul acesta încât îi părea că nici nu se mai poate gândi. L-e liniștiră și femeile. Toată împotrivirea ce le aducea pe buze o ploaie de cuvinte, perica măturată de o aripă de crivăț, și sufletele lor rămaseră deodată goale și neputincioase. Nu simțiau durere, nu simțiau desnădăjduire, ci li-se pără așa că n'a mai rămas nimic din ele.

În sfârșit bine că s'a hotărât odată într-un chip și Miron Precup. Că de un an încheiat a venit Nonu dela slujba împăratului, și un an întreg inima Firuții a tremurat mereu, cum tremură o pasere rănită din aripioare, de hotărârea ce va lua-o tatăl său. Bine că s'a hotărât Miron, căci femeia lui nu mai avea nici o liniște în sufletul ei când vedea fata, când vedea pe Nonu. Și feciorul încă nu mai putea să aștepte. Și nu avea pentruce să aștepte. Că în sat tatăl său eră fruntaș, ca și Miron, și Nonu nu eră iacă așa o tufă, ci o cruce de voinic. El cu fata s'a înțeles de mult, cu mama fetei tocmiră toate trebile cununiei, numai cuvântul lui Precup se mai aștepta.

Și iată cuvântul acela veni în chip de jurământ groaznic. Iată că se surpă deodată tot ce zidiră cei trei un an de zile.

În sara aceea, în noaptea următoare bărbatul, femeia și fata nu se gândiră la nimic, se zvârcoliră în așternuturi și nu le veni somnul.

Dar din ziua a doua începură toți trei să se gândească.

Miron Precup se gândi, că bine a făcut. Drept că jurăminte în casa lor până acum nu s'au pomenit, dar nici nu i-a apăsă până acum vre-o neînțelegere așa de mare. Și când e vorba de fericirea copilului tău, atunci jurământul nu-i păcat. Și de fericirea Firuții eră vorba? Precup să gândi iar la fecior, la Nonu. Iată un ștregar care bate ulițele și sare gardurile. Se gândi la părinții lui. Iată niște oameni cari se laudă în gura mare, și joacă și acum la petreceri, la ospete în rând cu tinerii. Neam bun e acesta? Casă în care să între fata ta? Mai bine în pământ!

Femeia lui Miron se gândi întâi la rușine ce-a ajuns-o. Ea, femeie fruntașă, începă să-i zică mamei feciorului cuscră, începă să se simtă neamuri, și acum deodată să i-se taie creanga de subț picior. I-se tăia creanga? Vezi bine că se tăia! După un jurământ atât de mare cine să mai cuteze a încurcă ițele?

Iar Firuța, dimineața, când văzu primăvara curată și senină, când pușorii o întimpinară piuind flămânzi, începă să plângă scuturându-se. Îi pără ei sara că toate s'au sfârșit, dar acum vedea, simțea cum o mare nenorocire i-s'a pus de-a curmezișul în drumul spre noroc.

De tatăl său nici când nu s'a alipit cu mare dragoste. Intunecat și aspru, vecinic cuprins de griji, vecinic în alergările lui, Miron Precup eră mai mult temut decât iubit de fată. Dar Firuța în dimineața aceea simțea, că de și-ar schimba t. t.ăl său cuvântul, l-ar iubi mai mult decât pe mă-sa, mai mult decât pe Nonu chiar. Dar putea Precup să-și mai schimbe cuvântul, după ce l'a întărit cu un jurământ atât de mare? Cu inima strânsă, Firuța simțea că nu și-l mai poate schimba. Au trecut săptămâni până ce fata a cutezat să se întâlnească cu Nonu și să-i spună hotărârea lui Miron. Feciorul la început nu a înțeles. A tăcut, și-a tot gândit și-apoi a zis

— „Ți-e urât de mine tu Firuță?“ și o privi slăbit, îmbătrânit deodată. Fata începă să plângă începă să se cânte ca la o îngropare. Nonu, târziu, îi luă încet mâna și-i zise. „Acum nu mai plânge. Acum s'a isprăvit. M'a înghioldit un drac să zic așa. Dar tu ștergeți ochișorii. Iată are să fie bine. Iată tu ai să fi a mea.“

— „Dar jurământul tatii Nonule?“

— „Cu acela isprăvim în grabă. Jurămintele sunt de multe feluri. Dar jurământul cel mai mare nu se face pe moarte ci pe viață și pe fericire. Și iată ce-ți spun eu: De nu vei fi a mea să nu am parte de un strop de dulceată în lume, de o clipă de liniște.“

Pe Firuța nu a îngrozit-o atâta jurământul acesta cât ochii lui Nonu. Părea că privesc din ochii lui doi inși, un mort și un ucigaș, și privirile lor să învăluiau. Și Firuța fugi, cuprinsă de frică, plină de presimțuri rele.

Trebele nu se stricară așa de rău cum gândi mama Fetei. Nonu îi dă binețe tot cu atâta bucurie ca și mai înainte, mama feciorului nu se feriă de dânsa, — puțin eră numai cam supărată. Priu sat nu răsufă nimic din cearta de acasă.

Fata după câteva săptămâni începă să iese iarăș la porțiță, când auziă pe drum cântecul trăgănat a lui Nonu, colo târziu cătră miezul nopții, când Miron dormiă ca butucul. Nu știă Firuța ce are să se întâmple, dar după jurământul lui Nonu, nu-i mai păsă de jurământul tatălui.

Atâta numai că se întâlniă mai rar cu voinicul. Și decâteori se despărțiă de el, îi părea că-l pierde pentru totdeauna. Sufletul ei se umplea tot mai mult de chipul acela voinic, și hotărârea de a nu se desbără de el, creștea tot mai tare. Avea și Nonu ceva deosebit în vorbă, ceva deosebit în cântec,

decând cu jurământul lui Miron. Eră mai moale, mai dulce, mai plin de taină graiul lui, ceva din fiorii nesigurantei le umplea la amândoi sufletele cu un dor tot mai mare, tot mai bolnav.

Și astfel de prin postul Sfintei Mării întâlnirile lor se făcură iarăș dese, lungi, tainice și înfiorătoare. Nonu veniă acum și mai de vreme uneori, și cănele Bălan bătea uneori ca la om, îndată după cina cea bună.

(Va urmă).

Cronică literară.

Dela ultima cronică încoace putem înregistra apariția mai multor scrieri de seamă, din cari remarcăm aci:

Octavian Goga: *Ne chiamă pământul* un frumos volum de 147 pagini, cuprinzând produsele poetice ale distinsului nostru scriitor, publicate în primii și ultimii ani prin felurite reviste. Deși întâlnim și aci versuri de puternică concepție și neîntrecută formă, totuși ele nu ne încântă, nu ne ridică sufletul la înălțimea aceea, la care ne înălțase poeziile primului volum. Special nu plac versurile în care poetul alunecă pe panta filozofiei când e greoiu și aproape neînțeles. Volumul, apărut în editura „Minerva“, e de o elegantă executare tehnică și costă 2 lei.

Tot acolo a apărut o nouă scriere a dnei Constanța Hodoș: *Departee de lume* un mănunchiu de nuvele preste cari adie un ușor suflu de melancolie. De altcum volumul acesta e un pas înainte a scriitoarei. Cu toată gingășia femeiască ce se remarcă în câteva din aceste nuvele, sunt și scene puternice și esuoționante, pe cari dna Hodoș reușește să le descrie și redeie perfect. Volumul are 249 pag. și se vinde cu 1.50 lei.

Din Biblioteca „Minerva“ am primit numerii 10—20. Remarcăm: Potopenko: În slujbă adevărată, asupra căruia vom reveni. Gogol Taras Bulba, Slavici: Din valurile vieții și Flamarion Visuri instalate. — Constatăm cu plăcere, că numerii din această nouă Bibliotecă de popularizare sunt aleși cu destulă grije. Prețul numai 30 bani.

Insemnări din bisericile Maramureșului, culese de Ioan Birlea, e titlul unui volum de 245 pagini, publicat cu cheltuiala Ministerului de instrucție publică. Tinerul și harnicul cleric al nostru a cutrierat aproape întreg Maramureșul, având din 51 comune 800 de însemnări pe cari le-a crezut de vrednice de a nu fi date uitării. Dl profesor Iorga a avut amabilitate a orândui aceste însemnări și a face cuvenitele tabele de localități, de nume și de lucruri și a mai adauge în sfârșit un glosariu al cuvintelor dialectale. Tot după recomandarea Dsale Ministrului de culte a luat asupra-și cheltuielile tipăririi. De sigur, că această scriere poate fi de folos istoricilor și filologilor, cari vor află întrânsa material destul și vrednic de a fi studiat.

Cântece și plângeri se numește o colecție de 6 cântece românești aranjate pentru voce și piano de harnicul tinăr *Iustin Cl. Joga* și dedicate Dnei Dr. Mihályi. Patru din aceste cântece sunt doine populare românești

apoi e Cântecul haiducului de V. Alexandri și romanța de Maria Cunțanu: „Pe sub fe-reastră curge un râu.“ Priceperea pe care dl Iuga o dovedește în aranjarea armoni-oaselor cântece românești, ne îndeamnă să recomandăm compozițiile Dsale cu toată căldura. Cântece și plângeri costă 3 cor. se poate comanda dela librăriile românești din Gherla Sibiiu și Năsăud.

Bibliografie.

A apărut:

Nr. 419. din „Biblioteca pentru toți“ cuprinzând:

Lăutarul din Cremona, piesă de François Coppée, tradusă în versuri de Traian Demetrescu. Prețul 30 Bani.

Lăutarul din Cremona e o poveste de dragoste, de o duioșie neîntrecută în care Filippo, un muzicant genial dar cocoșat se jertfește pe sine ca să facă fericierea fetei pe care o iubește dar care iubește pe un altul. Situațiile dramatice și poezia versurilor și a cugetărilor fac ca **Lăutarul din Cremona**, să fie o operă desăvârșită. Tradusă de regretatul și duiosul poet Traian Demetrescu, versiunea românească redă frumusețea originalului.

„Biblioteca pentru toți“ Nr. 423. cuprinzând:

Domnițe și jupănese române de altă dată, de dl Octavian G. Lecca. Prețul 30 bani.

Această operă e o privire retrospectivă în istoria noastră, care, pe lângă atâtea figuri de domni viteji și mari, — a avut o mulțime de femei mărețe; figuri blânde, dar sublime, cari au jucat un rol de seamă în trecutul nostru și cărora le datorăm o pioasă recunoștință.

Dl Lecca, în noua-i lucrare ne face să revedem multe din aceste dispărute, cari au trecut prin grele încercări și cari au sfârșit adesea în chip tragic.

Nu va cunoaște nimeni în destul istoria noastră fără a ști viața acestor eroine din trecut, și dl Octavian G. Lecca, a adus un real serviciu literaturii noastre istorice, dând la lumină această broșură.

Ultimul număr al „Bibliotecii pentru toți“, Nr. 471. cuprinde celebra tragedie a lui Racine, **Andromaca**, tradusă în versuri de cunoscutul poet dl Nanu. Puține sunt la noi traduceri din poezii clasici francezi cari să poată rivaliza cu lucrarea aceasta. Dl Nanu e un abil mântuitor al versului și a redat în românește toate calitățile versurilor așa de desăvârșite ale lui Racine. Prețul 30 bani.

A se cere gratis la Librăria editoare Leon Alcalay, București, catalogul complet al acestei **Bibliotecii pentru toți** care se sporește în mod regulat cu câte 2 volume noi pe fiecare săptămână și care cuprinde peste 470 numere bine alese din toate ramurile literaturii române și străine, pe cum: Nuvele, Romane, Poezii, Teatru. Știință popularizată, scrieri pentru tinerime etc.

Prețul fiecărui număr de 100—120 pag. costă minimul preț de 30 bani.

Din publicațiile „Bibliotecii Minervei“ însemnăm apariția următoarelor broșuri:

Nr. 21. Turgheniev: **Povestiri vânătoarești** în traducerea dlui Mih. Sadoveanu, apretiatul scriitor. Cuprinde 9 bucăți alese.

Nr. 22. Festetics: **Țărniuri bizare** traducere de I. Răduț, interesante note de călătorie prin insulele oceanului pacific.

Nr. 23. Deleda: **Valurile vieții** traduse din italianește de dna Izab. Sadoveanu. Cuprinde patru bucăți pline de o concepțiune originală.

Nr. 24. **Scrieri alese** din Mumuleanu Hrisoerghi și Cuciureanu adunate și publicate de dl Il. Chendi.

Nr. 25. Olcott: **Catehismul Bisericii Budhiste de Miazăzi**, tradus de Gr. Góilav. Dă idei de învățăturile lui Budha, la care e modern a se face provocare.

Nr. 26. Daudet: **Niverneza** o preafrumoasă și sentimentală povestire din viața marinarilor francezi.

Nr. 27. Iacollot: **În țara Fahirilor**, traduse de N. Pandelea. cuprinde câteva însemnări ale unui călător prin Indii despre isprăvile fantastice ale fachirilor.

După cum se vede „Minerva“ continuă să ne deie aproape tot traduceri, ceea ce până la un punct poate să nu fie prea bine

A apărut Nr. 410—411 din „Biblioteca pentru toți“ cuprinzând **Știința amuzantă. Experiințe atrăgătoare întemeiate pe legi științifice**, de Tom Tit. Traducere de Laura Nădejde. Un volum de 208 pagini cu 70 ilustrații. Prețul 60 bani.

Exercițiile lui Tom Tit, sunt foarte populare în lumea școlară din străinătate, căci pe cât sunt de instructive, pe atât sunt de atrăgătoare.

Multe din experiențele cuprinse în acest volum sunt simple jocuri menite să înveselească o societate; dar cea mai mare parte din ele se întemeiază pe vre-o lege din domeniul fenomenelor fizice și iau prin aceasta un caracter cu adevărat științific. Se poate ușor deduce de aci marea însemnătate a acestor experiențe pentru educația științifică a ti-

nerimei. Copiii petrece făcând jucării nostime și, jucându-se, *învață*. În adevăr, la urmă rămâne cu o mulțime de cunoștințe despre legile fenomenelor fizice și aplicările lor.

Prin tipărirea acestui volum, direcțiunea „Bibliotecii pentru toți“ a făcut un real serviciu lumii școlare, căruia i-se pune la îndemână o carte cu adevărat prețioasă. Tipărire îngrijită și ilustrații splendide.

Vatra familiară de F. X. Wetzel tradusă de Societatea „Inocențiu M. Clain“ a teologilor din Blaj. E o scriere foarte instructivă și interesantă. — Costă 40 fil + 5 fil. porto. *Să afle de vânzare la Librăria sem. teol. din Blaj.*

PSALTIREA Profetului și Împăratului DAVID.

Prețul: crudo 2·20, leg. în pânză 3·— leg. în piele 4·— Se afle de vânzare la Librăria Seminarului teologic din Blaj.

1. Teologia dogmatică fundamentală de Dr. V. Suciu prof.

vol. I. **Apologetica creștină** fco. 5·30

vol. II. **Tradițiunea și Bis.** fco. 5·30

2. Teologia dogmatică Specială.

vol. I. **Dumnezeu Unul, sf. Treime,**

Dumnezeu Creatorul, Intruparea Domnului și Grația. fco. 7·30 cor.

vol. II. **Sacramentele și Eshatologia.** fco. 7·30 cor.

3. Hipnotism și Spiritism 1·50

Preaveneratul Conzistor Arhiepiscopesc a permis să se poată procura aceste cărți din caselle bisericești pentru biblioteci. — Să afle de vânzare la Librăria sem. teol. Blaj—Balázsfalva.

DIN ZILELE LUI NERO, roman, după Alexandru Dumas—Tatăl. Prețul 1 cor. + 10 fil. porto postal. Se afle de vânzare în Librăria Seminarială din Blaj.

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.

Redactor responz.: Augustin Gruția.

Circulația trenurilor

prin gara Küküllőszög—Blaj — valabilă dela 1 Maiu 1909.

De către Brașov, tren personal	12·48	de către Teuș	2·08
„ accelerat	7·22	„ „	8·53
„ mixt	6·57	„ „	9·04
„ accelerat	2·51	„ „	12·22
„ personal	1·48	„ „	12·39
„ accelerat	10·01	„ „	5·40
„ personal	9·29	„ „	4·03
Dela Parajd: „ mixt	8·44	cătră Parajd	3·02
„ personal	12·43	„ „	9·34
„ mixt	6·54	„ „	2·55

Traian A. Todorescu,
 producător de vinuri în Világos (Șiria)
 lăferează vinuri foarte bune, și curate
 după dealurile cele mai renumite,
 dela 50 ltr. în sus (în engros) cu pre-
 țuri moderate depozituri: Musca-ma-
 derat, Gașa, Șiria, Covasini, Minis.

Centrala: Világos (Com. Arad) la
 dorință prospecte gratuite.

(49) 26-52

„Recomandăm proprietarilor de vii
 cu toată căldura tovarășia românească
 „Mugurul“ însoțire economică-comercială
 în Elisabetopol (Erzsébetváros) care vinde
 altoie de viță de vie de toate speciile pe
 cum și viță americană cu și fără rădăcină
 și la dorință însoțirea dă instrucție gratis
 ori cui în toate ramurile viticulturii.

(34) 29 52

„Sădirea și cultivarea viei“

de

Nicolae Pop.

Prețul: 2 coroane + 20 fileri porto.

Se poate procura dela Librăria seminarială
 din Blaj—Balázsfalva.

La NAGYENYED
 Com. Alsófehér

de calitate I. arbori de promenadă, tufe de ornament,
 acății, gledicii, coniferi ș. a. pe cum și

VIȚĂ DE VIE ALTOITĂ,
 viță de vie europeană și americană cu și
 fără rădăcină (36) 10-10
 Cataloge trimite gratis și franco.

FISCHER & Comp
 Pomi Viticultura

Atențiune!

Altoi de viță de vie să nu comanzi până
 ce nu vei cere dela mine Prețurent!
 Mia de altoi de viță de vie e cu 140 cor.
 Delaware costă mia 100 cor. □ □ □ □ □

Adresa:

Szigyártó Nagy Mihály

Felsőseged, Somogy megye.

(50, 25-25)

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896
 premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopote și fabrica de soaune de fer pentru
 clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

(46) 27-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor
 nouă, pe cum la turnarea de nou a clopo-
 telor stricate, mai departe spre facerea de
 clopote întregi armonioasă, pe lângă ga-
 ranție pe mai mulți ani, provăzute cu ad-
 justări de fer bătut. construite spre a le în-
 toarce cu ușurință în ori ce parte, îndată
 ce clopotele sunt bătute de o latură prin
 aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu
 deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de multe
 ori premiate, cari sunt provăzute
 în partea superioară — ca violina —
 cu găuri după figura S și pentru
 aceea au un ton mai intensiv, mai
 limpede, mai plăcut și cu vibrarea
 mai voluminoasă, decât cele de sis-
 tem vechiu, așa, că un clopot pa-
 tent de 327 kg. este egal în tonul
 unui clopot de 461 kg. făcut
 după sistemul vechiu. Mai departe
 se recomandă spre facerea scaune-
 lor de fer bătut, de sine stătă-
 toare, — spre preadjustarea clo-
 potelor vechi cu adjustare de fer
 bătut — ca și spre turnarea de
 toace de metal.

prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transsylvania“

din Sibiu

(45) 27-5.

Intemeiată la anul 1868

Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii),
 asigură în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune.
 edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse
 economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru cazul
 morții și cu termen fix. asigurări de copii, de
 zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a
 capitalului.

Valori asigurate contra in- capitale asigurate asupra
 cendului: vieții:

95.816.412 coroane.

9.882.454 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit:

pentru despăgubiri de incendii 4,484,278.83 cor. pentru
 capitale asigurate pe viață 4,028,113.12 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela:
 Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu
 I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița,
 Cluj și Oradea mare, pe cum și dela subagenții din
 toate comunele mai mari.